

Det våde forår 2024 var godt for viberne

2024 har været et meget vådt år, hvor især første halvdel af året var særdeles regnfuldt. Jeg vil her beskrive, hvordan meget vådt vejr i marts og april, hjalp viberne til at få en rigtig god ynglesæson. Den gode ynglesæson hænger sammen med at landmændene kom usædvanligt sent i gang med markarbejdet, og derfor blev vibernes æg og unger ikke påvirket af dette.

Jeg har fra den 8. april til den 22. maj fulgt viberne på en stubmark ved Vester Lindet. Marken blev i marts ukrudtsbehandlet med et glyfosatprodukt, som bevirkede en total nedvisning – paradoksalt nok noget som viber rigtig godt kan lide at yngle i. En rugende viber på en sort/grå mark er godt kamufleret og svær for rovfugle og krager at se. Jeg vil her ikke komme ind på de negative konsekvenser af glyfosat, men blot beskrive hvad jeg så.

Marken på otte hektar, hvor viberne yngede. 27. april 2024

Den 8. april var der to par viber på marken, som havde travlt med at parre sig og skrabe redeskåle. Der kom dag for dag flere og flere viber til marken, som jeg kører forbi til og fra arbejde. Den 26. april tæller jeg syv par som ruger, og den 29. april er der fem par som ruger, mens to par nu har små unger. Den 1. maj er der fire par med unger – hvoraf de største unger har stærre-størrelse.

Vibe-rede

Vibeunge som er ca. 14 dage gammel

Fra starten af maj blev det tørvejr og snart ville marken være tør nok til at den kunne harves. Den 8. maj besluttede jeg at kontakte ejeren af marken, for at fortælle om de mange viber, og for at høre hans planer med marken. Han var meget glad for at høre om de mange viber, men havde ikke selv lagt mærke til dem. Vi snakkede om, hvad man kunne gøre for at beskytte rederne med æg, så de ikke bliver ødelagt af maskinerne. Marken skulle nemlig snart tilsås med byg. Planen blev lagt således, at ejeren ville tage sin søn med i traktoren under markarbejdet. Når de kom nær en rede med æg, fjernede de æggene, kørte såmaskinen igennem, trykkede redeskålen i form igen og lagde æggene tilbage. Operationen lykkedes og på alle tre reder med æg, rugede viberne videre efter såningen. De unger som allerede var løbet af rederne er svære at hjælpe, men mange klarer en gang gennem en harve eller såmaskine, hvis de da ikke når at løbe til siden.

Han viber i det tidlige forår.

Den 13. maj laver jeg en grundig optælling af viberne, og får talt 22 unger på marken. Det er ret flot, når nu viber lægger fire æg, og der maksimalt kunne være 28 unger fra de syv par. Under optællingen krydser en musvåge marken, og den bliver straks angrebet af 8-10 voksne viber og fortrækker skyndsomt. Dette viser med alt tydelighed, hvor vigtig det er, at flere viber yngler sammen, og dermed i fællesskab kan fortrænger fx musvåger, ravne og krager.

Den 19. maj bemærker jeg, at der er færre store unger end de foregående dage. En eftersøgning igangsættes og jeg finder mange unger og voksne viber på en nabomark – de må have gået igennem et læhegn, som åbenbart ikke har stoppet dem. Måske var der flere regnorm at finde på nabomarken. Samme dag noterer jeg, at et nyt vibe-par er begyndt at ruge på den første mark.

Flyvefærdig vibeunge

Den 22. maj tæller jeg 14 store vibeunger på nabomarken, hvoraf de største tager korte flyvture over marken. Jeg vurderer, at de ældste unger allerede er fløjet væk sammen med forældrene. Den 22. maj er ynglemarken blevet tromlet, men jeg bemærker at landmanden må have flyttet æggene fra det sent rugende par, mens han har tromlet, og derefter lagt dem tilbage igen. Viberne rugede i hvert fald da jeg kørte forbi. Et par dage senere er det rugende par dog væk. De er sandsynligvis blevet præderet, nu hvor de to viber alene skal kæmpe for at holde rovfugle og kragefugle væk – en svær opgave for enligt rugende viber.

Så kombinationen af det sene markarbejde og en velvillig landmand, gjorde at viberne fik mange unger på vingerne fra marken her. Ideen med at flytte æggene og lade maskinen køre lige igennem, hvorefter æggene lægges tilbage, er meget effektiv, da reden stadig er skjult. Hvis man i stedet for, vælger at køre i cirkler uden om rederne, bliver rederne meget synlige oppe fra. Det har jeg konstateret ved hjælp af en drone.

Viben er en let genkendelig fugl.

Andre steder, hvor viberne også har haft ynglesucces i år, er på de marker hvor der var majs i 2023 og igen blev sået majs i 2024. Jeg har ikke systematisk talt dem op, men bemærket at mange viber var yngleaktive i de våde majsstub-marker, og med stor sandsynlighed havde ynglesucces. Stort set alle majsmarker blev først pløjet, harvet og tilsået i sidste halvdel af maj. På det tidspunkt kan de fleste viber løbe fra maskinerne og klarer sig.

Der findes folk som synes det er noget pjat, sådan at kontakte lodsejeren og flytte æg frem og tilbage – de viber må klare sig selv eller dø. Det er sådan set også et reelt synspunkt, og vil jo bare afspejle vibernes verden i 2024. Min holdning er nu engang, at det er svært ikke at hjælpe, når man har observeret de ynglende fugle, og samtidig er bevidst om hvad der sker, hvis man ikke gør noget.

Tekst og fotos: Jesper Leegaard